

XVII Międzynarodowy Kongres Entomologii w Hamburgu (20 - 26 VII 1984)

Kongres, który zgromadził około 3000 uczestników z 70 krajów świata, otrzymał doskonałą oprawę organizacyjną. Obrady toczyły się w niedawno wybudowanym, nowoczesnym Centrum Kongresowym, które nie pomieściło jednak licznych, równocześnie odbywających się sesji sekcyjnych i sympozjalnych. Część obrad toczyła się dlatego w kilku gmachach Uniwersytetu Hamburgskiego. Warunki, w jakich odbywał się Kongres i dobra organizacja zdecydowały w dużej mierze o powodzeniu tej imprezy. Można jednak mieć zastrzeżenia do programu i to nie dlatego, że był przeładowany i bardzo szeroki, bo to jest wadą wszystkich kongresów obejmujących tak szerokie dyscypliny naukowe jak entomologia. Zorganizowano 22 sekcje podzielone na liczne sesje tematyczne. Niezależnie od tego odbywały się zebrania sympozjalne i grup roboczych. Łącznie ponad 180 posiedzeń. Sam podział merytoryczny może być i dobry, ale kwalifikacja zgłoszonych doniesień była często dowolna, niekiedy zupełnie wadliwa, wprowadzająca w błąd. Oczywiście, organizacja programu była zadaniem trudnym. Obejmował on 102 sesje sekcyjne, każda po kilka do kilkunastu referatów i doniesień, oraz 79 spotkań sympozjalnych i grup roboczych, również po kilka do kilkunastu wystąpień każde. W programie trzeba było również umieścić 29 sesji posterowych. W sumie około 2500 referatów, doniesień i pokazów.

Na czele komitetu organizacyjnego stał prof. Berndt Heydemann, a sekretarzem generalnym był dr Th. Tischler z Uniwersytetu Kiełońskiego. W skład komitetu wchodził ponadto prof. W. Kloft, prof. H. Strümpel i dr G. Zoebelin. Ci sami wraz z prof. R. Abrahamem tworzyli komitet programowy. Nad szczegółowym programem sekcji pracowało 40 entomologów z RFN. Organizacją sympozjów i spotkań grup roboczych zajęło się 115 specjalistów z różnych krajów.

Podczas uroczystości otwarcia Kongresu prof. B. Heydemann wygłosił inauguracyjny wykład na temat „Owady jako udana konstrukcja”. Ten sam tytuł miała wystawa pięknych fotogramów Jutty Müller-Karch, ilustrująca takie zagadnienia, jak ruch, orientacja, porozumiewanie się, obrona, rozród i in. Kongresowi towarzyszyła jeszcze druga wystawa fotograficzna, której organizatorem był D. L. Bürkel. Jej tytuł: „Owady pustyni (stworzonej przez) człowieka”. Warto podkreślić, że obie wystawy były tłumnie odwiedzane przez młodzież szkolną.

W krótkim sprawozdaniu trudno omówić dokładniej treść programu naukowego Kongresu. Ograniczę się dlatego do przedstawienia ważniejszych tematów sekcji i sympozjów i zwrócę uwagę na najbardziej interesujące wystąpienia.

Sekcja 1. Systematyka i filogeneza. Przedstawiono parę doniesień na temat nowych systemów klasyfikacyjnych owadów w ogóle (M.-A. Ienistea, R. G. Davies) oraz niektórych grup systematycznych, jak *Protura* czy larwy *Ephemeroptera* (W. Y. Yin, V. Landa i T. Soldan). Wiele doniesień zgrupowano w sesjach: „Klasyfikacja i ewolucja *Heteroptera* i *Homoptera*”, „Ekologia, rozprzestrzenienie i systematyka *Coleoptera*”, „Ewolucja, rozwój i zmienność u *Carabidae*” (tu dwa interesujące doniesienia: H. K. Nettmanna „Systematyka *Carabidae* a garnitury chromosomowe” i K. Hurki „Typ rozwoju *Carabidae* w strefie umiarkowanej jako cecha taksonomiczna”), „Pochodzenie i klasyfikacja *Hymenoptera*” (tu R. A. Whartona rewizja w obrębie rodzaju *Opius*) i „Klasyfikacja i filogeneza *Diptera*”. Bogaty był program spotkań grupy roboczej „Klasyfikacja, biologia i ekologia *Chloropidae*”, zorganizowanej przez C. W. Sabrosky'ego. Kilka doniesień dotyczyło klasyfikacji

Chloropidae opartej na budowie męskich narządów rozrodczych. Również bogaty był program specjalnego sympozjum poświęconego „identyfikacyjnej służbie entomologicznej”. Omawiano problemy szkolenia specjalistów-systematyków, wymiany i współpracy międzynarodowej, zbiorów muzealnych, literatury fachowej i wreszcie specyfiki potrzeb w zakresie biologicznych metod zwalczania szkodników, ochrony przechowywanych zapasów żywności, oceny zmian w środowisku itp. Osobne sympozjum poświęcone było „spermatotaksonomii” i „ootaksonomii”, co można uznać za jedną z oznak trudności z jakimi boryka się współczesna systematyka.

Sekcja 2. Morfologia i funkcjonalna morfologia. Prezentowano tu i dyskutowano m. in. prace na temat „funkcjonalna morfologia a związki pokarmowe”. Specjalne sympozjum poświęcone było mózgowi owadów, jego ewolucji, rozwojowi, strukturze i funkcji, a organizatorem sympozjum był A. P. Gupta.

Sekcja 3. Cytologia i ultrastruktura. Odbyły się 3 sesje i 2 sympozja. Szczególnie bogaty był program sympozjum „Kutikula owadów”.

Sekcja 4. Fizjologia. Odbyły się sesje na tematy: „Inhibitory syntezy chityny”, „Neurofizjologia”, „Rozwój a diapauza”, „Odżywianie a metabolizm”. Jedno z sympozjów poświęcone było hormonalnej kontroli rozrodu owadów jako podstawie swoistej metody zwalczania szkodników. Inne — fizjologicznym interakcjom między parazytoidami a ich żywicielami.

Sekcja 5. Biochemia. Wyjątkowo uboga, co tłumaczy się chyba znaczną odrębnością biochemii jako dyscypliny naukowej, w której owady są raczej pretekstem niż celem badań. Znaczny był tu udział prac nad hormonami juvenilnymi ze względu na ich związek z entomologią stosowaną (zwalczanie szkodników).

Sekcja 6. Ekologia i dynamika populacji. Program realizowany był w ramach 10 sesji i 6 sympozjów. Ciekawsza tematyka: „Diapauza a odporność na zimno”, „Ekologia chorób owadów”, „Ekologia chrząszczy koprofagicznych”, „Ekologia owadów słodkowodnych i morskich”, „Lot, dyspersja, i migracje owadów”, „Strategie biologiczne u owadów” (chodzi tu o dostosowywanie cykli życiowych do warunków rozwoju) oraz „Struktura i dynamika populacji biegaczowatych”.

Sekcja 7. Genetyka. Sekcja ta, podobnie jak „biochemia”, nie obfitowała w doniesienia z tych samych powodów.

Sekcja 8. Biologia rozwoju. Jedna tylko sesja objęła 4 doniesienia na temat wpływu mikroorganizmów i substancji biologicznie czynnych na rozród i rozwój niektórych owadów. Szczególnie interesujące jest doniesienie A. R. Barra o wpływie bakterii na rozród u *Culex pipiens* i *Aedes scutellaris*. Przy różnych kombinacjach łączenia zarażonych bakteriami i niezarażonych samic i samców tylko w przypadku kopulacji niezarażonej samicy z zarażonym samcem rozwój jaja ulegał zahamowaniu. Obszerny był program 3 sympozjum związanych z tą sekcją. W ramach sympozjum „Reprodukcja i spermatologia” wygłoszono 14 referatów i doniesień koncentrujących się wokół takich zagadnień, jak kontaktowanie się pici, kopulacja i przeniesienie nasienia, dojrzewanie i „wartość” nasienia. Sympozjum „Oogeneza i embryogeneza” objęło 20 wystąpień dotyczących m. in. roli hormonów w embryogenezie, organogenezie i rozwoju pozazarodkowego. Wreszcie sympozjum „Gerontologia owadów” objęło m. in. problemy determinacji rozrodu i długości życia.

Sekcja 9. Behawior. Sesje objęły następującą problematykę: „Interakcje: owad — roślina żywicielska”, „Behawior drapieżców i pasożytów”, „Męskie feromony u *Lepidoptera*” oraz „Alarm i obrona”, „Strategie kopulacyjne”. Feromonom były poświęcone oba sympozja związane z sekcją 9.

Sekcja 10. Owady społeczne zostanie dokładniej omówiona w jednym z następujących zeszytów WE.

Sekcja 11. Ochrona przyrody a ochrona gatunkowa. Sekcja ta objęła 10 doniesień informujących o warunkach ochrony owadów w różnych krajach.

Sekcja 12. Entomologia rolnicza. Odbyło się 10 sesji obejmujących takie zagadnienia, jak dynamika populacji szkodliwych owadów, odporność roślin, straty w polach i integrowane metody. Z 3 sympozjów jedno było poświęcone stoncy ziemniaczanej. A. Forgash przedstawił alarmujący stan odporności stonki na insektycydy w północno-wschodnich rejonach USA. R. F. Schroder zwrócił uwagę na możliwości wykorzystywania *Edovum puttleri* (*Eulophidae*) do biologicznego zwalczania stonki.

Sekcja 13. Entomologia leśna. Odbyło się 15 sesji, na których dominowała tematyka „kornikowa”. Jedno z dwóch sympozjów poświęcone było wpływowi zanieczyszczeń środowiska na efektywność szkodników leśnych.

Sekcja 14. Entomologia przechowywania produktów. Dwie sesje poświęcone były biologii szkodników przechowywanych oraz metodom ochrony przechowywanych. Z czterech sympozjów jedno objęło problemy związane z feromonami szkodników przechowywanych, inne — niechemiczne metody ich zwalczania.

Sekcja 15. Entomologia medyczna i weterynaryjna. Kolejne sesje dotyczyły: *Culex pipiens* Complex, ekologii komarów i ich zwalczaniu, meszkom i innym krwio pijnym muchówkom. Jedno z sympozjów poświęcone było zwalczaniu *Hypoderma* spp.

Sekcja 16 i 17 objęły zagadnienia toksykologii, ubocznych wpływów pestycydów i odporności stawonogów na pestycydy.

Sekcja 18. Patologia. 19. Biologiczne zwalczanie i 20. Integrowane zwalczanie zostaną obszerniej omówione w jednym z najbliższych zeszytów.

Sekcja 21. Chemiczne zwalczanie owadów i roztoczy, poświęcona była głównie nietypowym metodom, jak wykorzystywanie regulatorów wzrostu czy substancji roślinnego pochodzenia.

Sekcja 22 objęła różne sympozja i zebrania grup roboczych. Tematem jednego z sympozjów były *Gyrridae*. Organizatorem (drugiego już) sympozjum neuropterologii był prof. H. Aspöck. Wygłoszono na nim 34 referaty i doniesienia. Dalsze sympozja dotyczyły chrząszczy — *Hydrodephaga*, *Chrysomelidae*, *Microlepidoptera*, i karaczanów. Dr H. Meyer był organizatorem sympozjum cecidologii oraz spotkania grupy roboczej „Cecidomyiidae” (omówionego w osobnym sprawozdaniu). Odbyło się również wiele spotkań o charakterze organizacyjnym.

Ceremonię zamknięcia Kongresu uświetnił wykład M. J. Way'a „Integrowana ochrona roślin — Stan i perspektywy”. Miejscem następnego, XVIII Kongresu Entomologii będzie Vancouver.

Henryk Sandner

Symposium „Workshop on Cecidomyiidae” na XVII Międzynarodowym Kongresie Entomologii w Hamburgu (20 - 26 VIII 1984)

W ramach XVII Międzynarodowego Kongresu Entomologii w Hamburgu, który odbył się w dniach 20 - 26 sierpnia 1984 r., jedną z 22 sekcji była sekcja tematów specjalnych („Special Themes”). Obejmowała ona również spotkanie robocze „Workshop on Cecidomyiidae”, dotyczące muchówek pryszczarkowatych, *Cecidomyiidae*. Spotkanie odbyło się w Centrum Kongresowym 22 sierpnia 1984 r., a jego organi-